תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 2

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור

"ויהי מקץ שנתים ימים" (מאמר שני)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/2

1 **ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור. הנה כתיב** (רות ד) **וזאת לפנים בישראל ואין זאת אלא תורה כי הנה זאת התורה ישנה בבחי' פנימיות של כל נפש מישראל.**

"ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאור". והנה נאמר (רות ד): "וזאת לפנים בישראל" [לשעבר; וגם, בפנים], ו"אין זאת אלא תורה"; שכן תורה זו קיימת בפנימיות של כל נשמה יהודית.

כי יש לכל נפש בחי' פנימיות ובחי' חיצוניות דהיינו בחי' סתים וגליא. שכמו שקוב"ה [שקודשא בריך הוא] **סתים וגליא. כך אורייתא וכך ישראל כו'.**

לכל נשמה יש פנימיות וחיצוניות, כלומר בחינה של נסתר ובחינה של נגלה; וכשם שהקדוש ברוך הוא נסתר ונגלה, כך גם התורה וכך גם ישראל וכו'.

ובחי' סתים היינו בחי' פנימיות חב"ד [חכמה בינה ודעת] **שבנפשו האלקית שאינו מושג ונראה לעין.**

הבחינה הנסתרת היא הפנימיות, חכמה, בינה ודעת שבנפש האלקית, שאינה נתפסת ואינה נראית לעין.

ובחי' גליא הוא בחי' חיצוניות שבו שהוא בחי' אהוי"ר [אהבה ויראה] **כו' ולכן כמו שיש טנת"א** [טעמים נקודות תגין אותיות] **בתורה כך יש בחי' אלו בנפש האלקית כדלקמן.**

והבחינה הגלויה היא החיצוניות שבה, שהיא בחינת אהבה ויראה וכו'. לכן, כשם שבתורה יש טעמים, נקודות, תגין ואותיות (טעמי המקרא, סימני הניקוד, כתרים שעל אותיות מסוימות והאותיות עצמן), כך קיימות בחינות אלה גם בנפש האלקית, כפי ש[יוסבר] להלן.

2 **והנה כמו שיש פרעה בקליפה כך יש בקדושת נפש האלקית כמ"ש בזהר ויגש דאתפריעו ואתגלו נהורין כו'.**

כעת, כשם שיש פרעה בקליפה, כך יש [פרעה] בקדושה, בנפש האלקית, ככתוב בזהר ויגש: "[שבהם] דאתפריעו ואתגלו נהורין" וכו'.

כי זה לעומת זה כו' שבהשתלשלות מבחי' פרעה שבקדושה למטה מטה נמשך בחי' פרעה התחתון שאמר לא ידעתי את ה' שהוא בחי' השכחה המשתלשלת מבחי' עלמא דאתגלייא פרעה שבקדושה כמ"ש רגליה יורדות מות.

כי "זה לעומת זה" וכו': בהשתלשלות, מבחינת פרעה שבקדושה, למטה ולמטה, נמשכת בחינת פרעה התחתון, שאמר "לא ידעתי את ה'". זוהי בחינת השכחה, המשתלשלת מבחינת עלמא דאתגלייא (**alma de'isgalya**, העולם הגלוי), פרעה שבקדושה, ככתוב: "רגליה יורדות מות".

אבל בסמוי מן העין עלמא דאתכסייא הברכה מצוייה ממקור הברכות. כמ"ש (משלי יא) **ואת צנועים חכמה מקום הזכרון כמ"ש ולזכרון בין עיניך.**

אבל במה ש"סמוי מן העין", בעלמא דאתכסייא (alma de'iskasya, העולם הנסתר), "הברכה מצויה" ממקור הברכות. ככתוב (משלי יא): "ואת צנועים חכמה" — זהו מקום הזיכרון, ככתוב: "ולזכרון בין עיניך".

והנה לא שייך לומר דאתגלו כו' אלא מתוך מכסה שהיה עליהם בתחלה. דהנה כתיב מי יעלה לנו השמימה ר"ת [ראשי תיבות] **מילה וס"ת** [וסופי תיבות] **הוי"ה**

והנה, אפשר לדבר על כך ש[האורות] **"נחשפים" רק מתוך כיסוי שהיה עליהם בתחילה. שהרי כתוב: "מי יעלה לנו השמימה", שראשי התיבות** [מאיתים] **מילה וסופי התיבות** [מאיתים] **הוי'.**

שבכדי שיאיר עלינו אור ה' בהתגלות ולא בציור אותיות לבד כ"א בעומק המחשבה בהתבוננות מהות ועצמות אני ה' לא שניתי שיקבע במוחו ולבו שהוא בחי' מי יעלה לנו השמימה שהוא בחי' השגת אלקות צריך מתחלה בחי' מילה

כדי שאור ה' יאיר עלינו בהתגלות, ולא רק בדמות של אותיות, אלא בעומק המחשבה, מתוך התבוננות במהות ובעצמות [של] **"אני ה' לא שניתי", עד שהדבר ייקבע במוחו ובלבו — וזוהי בחינת "מי יעלה לנו השמימה", השגת האלקות — דרושה תחילה בחינת מילה.**

כי יש למעלה בחי' עונותיכם מבדילים וצריך להסיר המונעים וכן למטה בנפש האדם הנה כתיב ומלתם את ערלת לבבכם.

כי למעלה יש בחינה של "עונותיכם מבדילים", ויש להסיר את המונעים; וכך גם למטה, בנפש האדם, כתוב: "ומלתם את ערלת לבבכם".

אך אחרי כריתות הערלה יש עוד בחי' פריעה שהוא עור דק המכסה וחופף והוא בחי' תאוות גשמיים שמקליפת נוגה שהוא לדברים של היתר המכסים ומסתירים אור ה'.

אך לאחר כריתת העורלה יש עוד בחינת פריעה (periah), עור דק המכסה וחופה; זו בחינת התאוות הגשמיות שמקליפת נוגה (kelipat nogah), לדברים המותרים, המכסות ומסתירות את אור ה'.

וכן אפי' [אפילו] **בכדי שיתגלה עליו בחי' מרכבה פני אריה פני שור כו' שהוא בחי' אהוי"ר** [אהבה ויראה] **טבעיים הנה כתיב** (יחזקאל א) **וארא כו' ומתוכה כעין החשמל כו' חש מל ומתוכה דמות ד' חיות כו'.**

וכך גם כדי שתתגלה עליו אפילו בחינת המרכבה — פני אריה, פני שור וכו', שהיא בחינת אהבה ויראה טבעיות — כתוב (יחזקאל א): "וארא" וכו', "ומתוכה כעין החשמל" וכו', "חש מל", "ומתוכה דמות ד' חיות" וכו'.

והעצה היעוצה לזה הוא מה שאומרים ונפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] כי פרעה אותיות העפ"ר שע"י"ז יוכל להיות בבחי' פרעה שיפרע ויגלה המכסה אשר עליו.

העצה לכך היא מה שאנו אומרים: "ונפשי כעפר לכל תהי'", שכן פרעה מורכבת מאותיות העפר. באמצעות כך אדם יכול להיות בבחינת פרעה, כדי שיפרע ויגלה את הכיסוי שמעליו.

וכמ"ש (במדבר ה) ופרע את ראש האשה. דכנ"י [דכנסת ישראל] נק' אשה יראת ה' וצריך לגלות אוצר של יראת שמים ע"י שמשים נפשו כעפר לכל.

כמו שכתוב (במדבר ה): "ופרע את ראש האשה". כנסת ישראל נקראת "אשה יראת ה'", ועל האדם לגלות את אוצר יראת השמים באמצעות כך שהוא שם את נפשו כעפר לכל.

וע"י"ז יקרע המסך שעליו שהוא נמשך מבחי' גסות הרוח שמחמת גסות רוחו שמחשיב א"ע [את עצמו] ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] הוא מתאוה תאוה וחפץ הוא שימלא רצונו דוקא.

ובאמצעות כך ייקרע המסך שמעליו. [מסך זה] נובע מבחינת גסות הרוח: בשל גסות רוחו, כשהוא מחשיב את עצמו ליש (מציאות עצמאית) ולדבר בפני עצמו, הוא מתאווה תאוות ורוצה דווקא שרצונו יתמלא.

וצריך הוא לבטש גסות רוחו ועד"ז הוא יסורי עוה"ז הבאים לאדם כי לא מחמת עונש אינו ראוי לישב בשלות עוה"ז

עליו לבטש את גסות רוחו. ברוח זו יש להבין את ייסורי העולם הזה הבאים על האדם: אין פירוש הדבר שהוא אינו ראוי, כעונש, לשבת בשלוות העולם הזה;

שהרי מצינו בנבוכדנצר (סנהדרין צו. ע"ש וע' ילקוט) בשביל שהלך ג' פסיעות לכבוד השי"ת [השם יתברך] פסקו לו מלוכה על כל העולם ולזרעו אחריו עד ג' דורות

שהרי מצאנו בנבוכדנצר (סנהדרין צו ע"א; ראו שם, וראו ילקוט), שבגלל שהלך שלוש פסיעות לכבוד ה' פסקו לו מלוכה על כל העולם, ולזרעו אחריו עד שלושה דורות;

ואין לך אדם מישראל שלא כיבד המקום בכך וכל טוב עוה"ז כדאי הוא לו

ואין יהודי שלא כיבד את המקום במידה כזאת, ולכן כל טוב העולם הזה ראוי לו.

אלא הייסורים באים לבטש את האדם להכניעו ולהשפיל גסות רוחו וכמשארז"ל [וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] (ברכות ז) **טובה מרדות א' כו'**

אלא שהייסורים באים לבטש את האדם, להכניעו ולהשפיל את גסות רוחו, כמו שאמרו חז"ל (ברכות ז): "טובה מרדות א' כו".

שכשעיניו רואות שיסורים באים עליו נשפל דעתו ונעשה נכנע והוא יקר בעיני ה' להיות ע"ז בחי' התגלות בחי' פרעה מן העפר.

כאשר עיניו רואות שבאים עליו ייסורים, דעתו נשפלת והוא נעשה נכנע; והדבר יקר בעיני ה', שכן באמצעות כך מתגלה בחינת פרעה מן העפר.

והנה בתורה יש בחי' טנת"א [טעמים נקודות תגין אותיות] **ובחי' טעמים שבתורה שבע"פ** [שבעל פה] **הוא כמ"ש** (תהלים מב) **ובלילה שירה עמי שבחי' השירה והטעמים שהם בחי' הניגון הוא עמי.**

כעת, בתורה יש הבחינות של טעמים, נקודות, תגין ואותיות; בחינת הטעמים שבתורה שבעל פה היא כפי שנאמר (תהלים מב): "ובלילה שירה עמי". בחינת השירה והטעמים, שהם בחינת הניגון, היא "עמי".

וביאור הענין הוא כמ"ש (תהלים קיט) **זמירות היו לי חקיך בבית מגורי. ולהבין זה איך הם זמירות**

הסבר העניין הוא כפי שנאמר (תהלים קיט): "זמירות היו לי חקיך בבית מגורי". ויש להבין: כיצד הם שירים?

וגם למה נענש דוד על שקרא לד"ת [לדברי תורה] **זמירות. הנה אמרו** (גטין ז) **השכם והערב עליהם לבהמ"ד** [לבית המדרש] **והם כלים מאליהן.**

וגם, מדוע נענש דוד על שכינה את דברי התורה "זמירות"? והנה, [חז"ל] **אמרו (גיטין ז): "השכם והערב עליהם (עליהם) לבהמ"ד והם כלים מאליהן".**

והענין הוא דכתיב (תהלים מ) **רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר:**

העניין הוא [כדלקמן]**. נאמר (תהלים מ): "רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר".**

3 וביאור הכתוב רבות עשית. פי' רבות כל דבר שהוא רב ועצום דהיינו עולמות עליונים הגדולות ונוראות

ביאור הפסוק "רבות עשית": "רבות" (רַבּוֹס ["רבים"]) פירושו כל דבר גדול ועצום, כלומר העולמות העליונים הגדולים והנוראים,

עשית בבחי' עשיה גשמית שנשתלשלו מעילה לעלול במדרגות רבות ושונות כמו שאמר בפסוק אגידה ואדברה עצמו מספר עד שנתהוו בבחי' עשי' [עשיה] גשמית.

"עשית" [אותם] עד לבחינת עשיה גשמית, שהרי הם השתלשלו מעילה לעלול במדרגות רבות ושונות, כפי שנאמר בפסוק "אגידה ואדברה עצמו מספר", עד שנוצרו בבחינת עשיה גשמית.

וכמ"ש (שם קלה) למה יאמרו איה אלקיהם שהוא בבחי' אי"ה [אם ירצה השם]. שהוא מובדל ומכוסה ורחוק מהם כמ"ש רם על כו'.

וכפי שנאמר (שם קלה): "למה יאמרו איה אלקיהם", כלומר שהוא בבחינת "איה" (אַיֵּה ["היכן?"]): נבדל, מכוסה ורחוק מהם, כפי שנאמר "רם על כו'".

ולא ידעו ולא יבינו כי כל אשר חפץ ה' עשה שנשתלשל חפץ ה' כ"כ [כל כך] עד שהוא בעשיה גשמית

אך הם אינם יודעים ואינם מבינים ש"כל אשר חפץ ה' עשה": רצון ה' השתלשל עד כדי כך שהוא נמצא בעשיה גשמית.

וכ"כ [וכן כתב] למה כדי שיהיה הוי"ה אלהי אלוה שלי ע"י כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו כי אורייתא מחכמה נפקת פי' עיקר התגלותה הוא מחכמה. אבל באמת הוא רצונו של מקום והוא ורצונו אחד.

ומדוע השתלשל כל כך? כדי שהוי' יהיה "אלהי אלוה שלי", באמצעות [זאת], "כי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו"; שהרי "אורייתא מחכמה נפקת", כלומר שעיקר גילויה הוא מחכמה. אבל באמת זהו רצונו של מקום, והוא ורצונו אחד.

4 וזהו נפלאותיך מה שהוא מופלא ומובדל ומכוסה שאין בו השגה כלל פלא עליון. ומחשבותיך הוא בחי' חכמה עילאה נמשך אלינו ע"י התורה. אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר.

וזו משמעות "נפלאותיך": מה שהוא מופלא, מובדל ומכוסה, ואין בו השגה כלל — "פלא עליון" (Pele Elyon). "ומחשבותיך" הן בחינת חכמה עילאה, הנמשכת אלינו באמצעות התורה. "אין ערוך אליך אגידה ואדברה עצמו מספר".

כי להיות השתלשלות וירידה גדולה כ"כ [כל כך] **מבחי' גבוה ונעלה מאד עד בחי' מטה מאד הוצרך להיות כמה מיני עולמות אין מספר מינים ממינים שונים**

כדי שתהיה השתלשלות וירידה גדולה כל כך, מבחינה גבוהה ונעלית מאוד עד לבחינה נמוכה מאוד, היה צורך בעולמות מסוגים רבים מספור, סוגים על גבי סוגים ומינים שונים.

וכמ"ש (איוב כה) **היש מספר לגדודיו וכתיב** (דניאל ז) **אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן כו' והוא מספר גדוד והיכל אחד והיכלות אין מספר.**

וכך נאמר (איוב כה): "היש מספר לגדודיו", ונאמר (דניאל ז): "אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן" וכו'; וזהו מספרו של גדוד אחד ושל היכל אחד (**heichal**), ואילו ההיכלות הם בלי מספר.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] **כולם אין ערוך אליך שאפי'** [שאפילו] **בחי' הגבוה מאד שהוא שרש התחלות התהוות**

ואף על פי כן, אף אחד מהם אינו בר־השוואה אליך: אפילו הבחינה הגבוהה ביותר, שהיא שורש ראשית ההתהוות,

מ"מ לגבי מהותו ועצמותו ית' אין לו ערך כלל שאינו מערכו ולא ממהותו כלל מאחר שהוא בבחי' נברא או נאצל ויש לו התחלת גבול.

עם זאת, ביחס למהותו ועצמותו יתברך, אין לה כל ערך כלל; היא אינה מאותו סדר ואינה ממהותו כלל, מאחר שהיא בגדר נברא או נאצל, ויש לה התחלה של גבול.

משא"כ בבורא ית' דכולא קמיה כלא ממש חשיב ואצלו נחשב הכל כאין בחי' הראשונה ובחי' אחרונה שבמדרגה תחתונה הכל שוה אצלו

ואילו אצל הבורא יתברך, "דכולא קמיה כלא ממש חשיב"; בעיניו הכול נחשב לאין, [כך שה]בחינה הראשונה והבחינה האחרונה שבמדרגה הנמוכה ביותר שוות כולן בעיניו.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] **להיות השתלשלות העולמות וירידת המדרגות הוצרך להיות מדרגות עצמו מספר שלא יבטלו העולמות ממציאותן וכל זה הוא בשביל שיהיה הוי"ה אלקי ונפלאותיך ומחשבותיך אלינו כנ"ל:**

ואף על פי כן, כדי שתהיה השתלשלות העולמות וירידת המדרגות, היה צורך במדרגות "עצמו מספר", כדי שהעולמות לא יתבטלו ממציאותם. וכל זה הוא כדי שהוי' יהיה אלקי, ו"נפלאותיך ומחשבותיך [הן] אלינו", כנזכר לעיל.

5 **והנה קודם מ"ת** [מתן תורה] **היו עליונים ותחתונים ניזונים בחסדו של הקב"ה דהיינו שהיה מזון עולמות עליונים ותחתונים וחיותם נמשך ממקורם וראשיתם מלמעלה למטה בנדבה וחסד פשוט באתערותא דלעילא לבד.**

והנה, לפני מתן תורה ניזונו העליונים והתחתונים מחסדו של הקדוש ברוך הוא; כלומר, מזונם וחיותם של העולמות העליונים והתחתונים נמשכו ממקורם ומראשיתם, מלמעלה למטה, כמתנה חינם ובחסד פשוט, באמצעות אתערותא דלעילא בלבד.

אבל אחר מ"ת [מתן תורה] **הנה קיום חיות העולמות הוא ע"י מעשה התחתונים בתורה ומצות ממטה למעלה**

אבל לאחר מתן תורה, קיום חיותם של העולמות נעשה באמצעות מעשיהם של התחתונים בתורה ובמצוות, מלמטה למעלה.

וכמו למשל ארץ הלזו הגשמית שמצמחת כל מיני תענוגים והם מזון האדם וקיום חיותו

הדבר דומה, למשל, לארץ הגשמית הזאת, שמצמיחה מיני תענוגות שונים, והם מזונו של האדם ומה שמקיים את חייו.

וגם כשאדם אוכל מבע"ח [מבעלי חיים] **הנה עיקר גידולו וחיותו של הבע"ח** [הבעלי חיים] **ממה שאוכל מן הארץ נמצא שכל מזון וחיות האדם הוא ע"י בירור שנבחר הטוב הגנוז מן הארץ.**

וגם כאשר האדם אוכל מבעלי חיים, עיקר גידולם וחיותם של בעלי החיים באים ממה שהם אוכלים מן הארץ. נמצא שכל מזונו וחיותו של האדם באים באמצעות בירור, שבו נבחר הטוב הגנוז בארץ.

כך עד"מ הנה מזון עולמות עליונים הוא ממה שמקבלים חיותם מן התורה שבעוה"ז השפל.

כך, על דרך המשל, מזונם של העולמות העליונים בא מכך שהם מקבלים את חיותם מן התורה שבעולם הזה השפל.

והנה כתיב (משלי ד) **סלסלה ותרוממך כאדם שמסלסל בשערו שיהיה כל נימא בפ"ע** [בפני עצמו] **כך הוא בכל פרטי הלכות אין מספר שיהיה בזה הענין הדין כך ובזה הענין יהיה הדין כך נמשך מחכמה עילאה מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.**

והנה כתוב (משלי ד) "סלסלה ותרוממך", כמו אדם שמסלסל בשערו, כך שכל שערה עומדת בפני עצמה. כך גם כל אחד מפרטי הדינים הרבים מספור — שבעניין זה הדין הוא כך, ובעניין אחר הדין הוא כך — נמשך מחכמה עילאה, מבחינת "נפלאותיך ומחשבותיך" שהוזכרה לעיל.

וז"ש [וזהו שכתוב] דוד המלך ע"ה [עליו השלום] (תהלים צב) מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך

וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים צב): "מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך".

פי' גדלו ע"ד שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי לא שייך לפניו יתי' בחי' גדולה

פירוש "גדלו" הוא על דרך מאמר חז"ל: "במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו", שכן אין שייך לפניו יתי' עניין של גדולה.

מאחר כי גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר ואינו בבחי' ערך ומדה ומקום כלל שיפול עליו לשון גדול'.

שכן "גדול ה' ומהולל מאד ולגדולתו אין חקר", והוא אינו בגדר של השוואה, מידה או מקום כלל, כך שאי אפשר להחיל עליו את המונח "גדולה".

אלא לשון גדול' הוא ענותנותו שנתלבש בבחי' ומדת גדולה להתפשט ולהתלבש תוך עלמין להחיותם

אלא שהמונח "גדולה" [מתייחס ל]ענוותנותו, בכך שהתלבש בבחינה ובמידת הגדולה כדי להתפשט ולהתלבש בתוך העולמות ולהעניק להם חיות.

וזהו מה גדלו מעשיך ה' כי מה שנמשך ונתפשט למטה דרך פרטי הלכה אחת הוא מזון וקיום חיות כל העולמות עליונים ותחתונים וכל העולמות עליונים הם כלא ממש נגד מה שנמשך מפרטי הלכה אחת שהיא מקור חיותם וקיומם

וזהו [הפירוש של] "מה גדלו מעשיך ה'": שהרי מה שנמשך ומתפשט למטה דרך פרטי הלכה אחת הוא עצמו המזון והקיום של החיות בכל העולמות, העליונים והתחתונים; וכל העולמות העליונים הם ממש כאין לעומת מה שנמשך מפרטי הלכה אחת, שהיא מקור חיותם וקיומם.

כי כל הלכה היא המשכת והתפשטות אור מרצון העליון ב"ה וחכמה עילאה שהן מקור החיות לכל העולמות

שהרי כל הלכה היא המשכה והתפשטות של אור מן הרצון העליון, יתברך, ומן החכמה העילאה, שהם מקור החיות לכל העולמות.

ואם כך הוא בענין גדולת מעשיו א"כ עאכו"כ [על אחת כמה וכמה] **מאד עמקו מחשבותיך שהיא בחינה למעלה מעלה מבחי' עלמין אלא מקיף וסובב עליהם ואינו מתלבש בתוכם.**

ואם כך הדבר ביחס לגדולת מעשיו, על אחת כמה וכמה [נכון הדבר גם לגבי] "מאד עמקו מחשבותיך", שהיא בחינה גבוהה לאין שיעור מבחינת העולמות; אלא היא מקיפה וסובבת אותם ואינה מתלבשת בתוכם.

ומזה יתבונן המשכיל להיות בתורת ה' חפצו להיות שש ועלז בה כמ"ש (משלי ח) **וכל חפצים לא ישוו בה**

מכאן יתבונן האדם המשכיל [ויבוא] לכך ש"בתורת ה' חפצו", שישמח ויעלוז בה, כמו שכתוב (משלי ח): "וכל חפצים לא ישוו בה":

שאפי' [שאפילו] **חפצים העליונים שהוא כענין שכתוב כל אשר חפץ הוי"ה עשה בשמים ובארץ ושמים הם העולמות העליונים ולא ישוו בה שכולם הם כלא ממש בערך הלכה אחת שהיא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנ"ל.**

אפילו החפצים העליונים, כמו שנאמר "כל אשר חפץ הוי' עשה בשמים ובארץ"; ו"שמים" הם העולמות העליונים, ו"ולא ישוו בה", שכן כולם ממש כאין ביחס להלכה אחת, שהיא מבחינת "נפלאותיך ומחשבותיך" הנזכרים לעיל.

6 **וכמ"ש באדרא שההלכות הן בחי' הנימין ושערות של מעלה וכל נימא להיט לעלמין סתימין כו'.**

כפי שנאמר באדרא, ההלכות הן בחינת הנימים והשערות של מעלה, ו"וכל נימא להיט לעלמין סתימין" וכו'.

וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] **שכל הנימין ושערות הם מבירור רפ"ח ניצוצים כו' ותכלית הבירור הוא בעוה"ז כו'.**

וכפי שנאמר בעץ חיים, כל הנימים והשערות באים מבירור רפ"ח הניצוצות וכו', ותכלית הבירור היא בעולם הזה וכו'.

וזהו זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהיה שש ושמח בהם עד שהיו לו כמו זמירות ותענוגים אלא שנענש על שקראם זמירות.

וזהו [פירוש] "זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי": הוא שמח ושש בהם עד שהיו בעיניו כזמירות וכעינוגים, ואף על פי כן נענש על שכינה אותם זמירות.

ולא על שלמד בענין זה אלא על ששיבחם בזו המעלה לחוד שהוא מקור וחיות כל העולמות.

[הוא נענש] לא על שלמד בדרך זו, אלא על ששיבח אותם רק במעלה זו, שהתורה היא מקור וחיות לכל העולמות.

שבאמת הוא גבוה למעלה מעלה מבחי' קיום וחיות כל העולמות וכמ"ש (שם) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום ופי' במדרש (ב"ר [בראשית רבה] פ"א) אמון מופלא שהוא מבחי' פלא העליון בחינת נפלאותיך ומחשבותיך.

שהרי באמת היא נעלית הרבה־הרבה ממדרגת קיום וחיות כל העולמות, כמו שנאמר (שם): "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום"; ובמדרש (בראשית רבה, פרק א') פירשו: אמון [פירושו] "מופלא", והוא מבחינת הפלא העליון, בחינת "נפלאותיך ומחשבותיך".

וזהו יום יום נגד ב' בחינות שהם נפלאותיך ומחשבותיך וזהו ואהיה שעשועים שהיא שעשועים של הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו

וזהו "יום יום", כנגד שתי הבחינות, "נפלאותיך" ו"מחשבותיך". וזהו "ואהיה שעשועים": השעשוע הוא שעשועו של הקדוש ברוך הוא, כביכול, בכבודו ובעצמו.

ולמשל כמו שאדם משתעשע בחכמתו כשאומר דבר חכמה כן ויותר מכן לאין קץ ותכלית באלף אלפים הבדלות הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין כלל

כמשל לאדם המשתעשע בחכמתו כשהוא אומר דבר חכמה, כך — ועוד לאין קץ ובאלף אלפים הבדלות — הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה, שאינה יכולה להתלבש בעולמות כלל.

אלא שדוד המלך ע"ה [עליו השלום] היה צריך לפי שעה. בבית מגורי שהיו שונאין לו ואין דינים נמתקין אלא בשרשן דהיינו בשרש התהוות העולמות כשנתהווה ונמשך מאין המוחלט להתענג ולשמוח בחלקו אשר הוא ממשיך בתורתו לקיום וחיות העולמות

אלא שדוד המלך ע"ה נזקק [לכך] לפי שעה: "בבית מגורי", מפני ששנאו אותו; והדינים אינם נמתקים אלא בשורשם, כלומר בשורש התהוות העולמות, כאשר התהוו ונמשכו מן האין המוחלט; [ולכן נזקק] להתענג ולשמוח בחלקו, שאותו הוא ממשיך בתורתו לקיום העולמות ולהענקת חיות להם,

שעי"ז ממילא יתבטלו כל המונעים מאחר שמקבלים חיותם ממנה והם בטלים לגבה וכשממשיך אורה למטה תפול עליהם אימתה ופחד והיו כלא היו.

וכך כל המונעים יתבטלו מאליהם, שכן הם מקבלים ממנה את חיותם ובטלים בפניה; וכשהוא ממשיך את אורה למטה, "תפול עליהם אימתה ופחד", והם יהיו כאילו מעולם לא היו.

7 **וזו היא העצה שיעצו חז"ל** [חכמינו זכרונם לברכה] **השכם והערב עליהם דהיינו שיהא בבחי' עליהם מעלה מעלה וגבוה מהם**

וזו העצה שנתנו חז"ל: "השכם והערב עליהם" (aleihem, מעליהם) — כלומר, להיות במצב של "מעליהם", גבוה מהם בהרבה ונעלה מהם,

דהיינו בבחי' עסק התורה שהיא גבוה ונעלה מאד שהיא מקור חיותם. ולכן הם כלים ומתבטלין מאליהן וממילא נדחי'.

כלומר, להיות במצב של לימוד תורה, שהוא נעלה וגבוה מאוד, שכן התורה היא מקור חיותם. לכן הם כלים ומתבטלים מאליהם ונדחים ממילא.

והערב עליהם היינו בבחי' נפשי כעפר לכל תהי' [תהיה] **לידום וליסבול כנ"ל שיהיה כעפר וארץ שממנה יצא לחם וכל ההשפעות ממטה למעלה אחר מ"ת** [מתן תורה] **כנ"ל**

ו"הערב עליהם" פירושו להגיע למדרגת "נפשי כעפר לכל תהי' לידום וליסבול", כפי שנאמר לעיל: להיות כעפר וכאדמה, שממנה יוצא לחם, וכל ההשפעות מלמטה למעלה לאחר מתן תורה, כנ"ל;

דהיינו כשנברר הטוב מן הרע וכו' ואזי ממילא יפול הרע ויבוטל כמ"ש (ישעיה מא) **יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך כי אין להם חיות עוד.**

כלומר, כאשר הטוב מתברר מן הרע וכו', אז הרע נופל ומתבטל מאליו, כמו שנאמר (ישעיהו מא): "יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך", שהרי אין להם עוד חיות.

אבל באמת אין זו לבדה מעלת ושבח התורה כ"א כמ"ש ובלילה שירה עמי שירו קרי דהיינו שעשועים של הקב"ה כמ"ש ואהיה אצלו כו' שעשועים זה יהיה עמי וכמ"ש (תהלים קמט) **ישמח ישראל בעושיו.**

אבל באמת אין זו בלבד מעלתה ושבחה של התורה, אלא כפי שנאמר: "ובלילה שירה עמי" — קוראים "שירו", כלומר, שירו של הקדוש ברוך הוא; זהו התענוג של הקב"ה, כמו שנאמר: "ואהיה אצלו כו' שעשועים". התענוג הזה יהיה "עמי". וכמו שנאמר (תהלים קמט): "ישמח ישראל בעושיו".

והנה ע"י בחי' שמחה ותענוג הזה בתורת ה' יסיר כל מונע מבית ומבחוץ ואין רע יורד מלמעלה כלל

והנה, באמצעות מדרגה זו של שמחה ותענוג בתורת ה', מסתלק כל מעכב מבית ומבחוץ, ואין רע יורד מלמעלה כלל.

משא"כ כשאין לו בחי' השעשועים הנ"ל עליו נאמר ויהי מקץ שנתים ימים

אבל כשאין לאדם מדרגה זו של השעשועים הנזכרת לעיל, עליו נאמר: "ויהי מקץ שנתים ימים".

פי' שבחי' שנתים ימים שהם בחי' יום יום בחי' השעשועים הנ"ל הם אצלו בקץ ותכלית כלומר שאין לו בחי' הנ"ל בעסק התורה ואז ופרעה חולם.

פירוש הדבר, שמדרגת "שנתים ימים", שהיא בחינת "יום יום" — מדרגת השעשועים הנזכרת לעיל — היא אצלו בקץ ובתכלית; כלומר, אין לו את המדרגה הנזכרת לעיל בלימוד התורה. ואז "ופרעה חולם" (cholem) [חולם הוא גם שמו של סימן הניקוד הנכתב כנקודה מעל האות].

פי' אע"פ [אף על פי] **שיש לו בחי' פרעה שהוא בחי' התגלות אלקות ע"י התפלה אעפ"כ** [אף על פי כן] **אינו בבחי' טעמים שהם בחי' הנגון ושעשועים הנ"ל כ"א בבחי' נקודה ברישי אתוון**

כלומר, אף שיש בו בחינת פרעה, שהיא בחינת גילוי אלקות באמצעות התפילה, בכל זאת אין זה בבחינת הטעמים (ta'amim), שהם בחינת הניגון והתענוג שהוזכרו לעיל, אלא רק בבחינת "נקודה ברישי אתוון",

כי הנפש מלאה אותיות ואור ה' שמאיר בה הוא בחי' נקודה קטנה בראשו לבד שמתנוצץ בשכלו הארת והמשכת אלקות אבל אינה מלובשת בתוכו כ"א בבחי' מקיף עליו:

כי הנפש מלאה אותיות, ואור ה' המאיר בה הוא רק בבחינת נקודה קטנה בראשה; ניצוץ של הארה והמשכת אלקות מאיר בשכלו, אך האור אינו מתלבש בתוכו, אלא נמצא רק בבחינת מקיף (makif) עליו.

8 **והנה עומד על היאור. שממנו ג"כ נמשך בחי' המשכה לשבע פרות הטובות שהם ז' מדות אהבה ויראה וכו' הטבעיי'** [הטבעיים]

"והנה עומד על היאור". גם ממנו נמשכת השפעה אל שבע הפרות הטובות, שהן שבע המדות — אהבה ויראה וכו', [המדות] הטבעיות,

שיהיה אחר התפלה מחמת זה בסור מרע ועשה טוב.

כך שלאחר התפילה, בעקבות זאת, הוא יהיה [עוסק] ב"סור מרע ועשה טוב".

אך אחר זה הנה שבע פרות אחרות כו'. ותאכלנה כו' ולא נודע כו'. שבערך זמן רב אחר התפלה יוכל להתעורר מדות ותאוות גשמיות ומשכחות לגמרי את מדות הטובות אהוי"ר [אהבה ויראה] **כו' שבשעת התפלה.**

אבל לאחר מכן באות "שבע פרות אחרות" וכו', "ותאכלנה" וכו', "ולא נודע" וכו': שכן זמן רב לאחר התפילה עלולות להתעורר מדות ותאוות גשמיות, ולהשכיח לגמרי את המדות הטובות, אהבה ויראה וכו', שהיו בו בזמן התפילה.

משא"כ בבחי' הטעמים שהם בחי' שירה וזמרה הנ"ל. ע"ז אמרו (ע"ז [עבודה זרה] ג) **כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי**

לא כך הוא בבחינת הטעמים, שהם בחינת השירה והזמרה שהוזכרו לעיל. על כך אמרו (עבודה זרה ג'): "כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי".

שחוט של חסד ואהבה עליונה באה עליו מלמעלה אהבה חדשה יותר מכדי טבעו של נפש אלקות לדבקה בו ית' בחי' אהבה בתענוגים

[הכוונה היא] שחוט של חסד ואהבה עליונה בא עליו מלמעלה — אהבה חדשה, למעלה מטבעה של הנפש האלקית, כדי לדבוק בו יתברך; בחינת אהבה בתענוגים.

ומשם נמשך יאור והמשכה לבחי' נקודה ברישי אתוון שהיאור הוא עומד על החולם וממשיך עליו הארה רבה ועצומה שלא יהיו פרות הרעות כלל כי אין רע יורד מלמעלה כו':

ומשם נמשכים יאור והשפעה אל בחינת "נקודה ברישי אתוון", שכן היאור עומד מעל החולם וממשיך עליו הארה גדולה ועצומה, כך שלא יהיו פרות רעות כלל, שהרי "אין רע יורד מלמעלה" וכו'.

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/2/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק